

Geachte leden van de gemeenteraad van Amstelveen,

Zoals we in het raadsgesprek op woensdag 6 september bespraken, willen we graag van de door u geboden gelegenheid gebruik maken om de zaken vanuit ons perspectief nog een keer helder op een rij te zetten. We willen daarbij graag opmerken dat we de dialoog als tot nog toe als kritisch en constructief hebben ervaren. Dat geeft moed voor de toekomst. Het doel was natuurlijk om u als raadsleden van extra informatie te voorzien, maar het heeft ons als directie en bestuur van het Cobra Museum andersom ook geholpen om uw perspectief beter te begrijpen. Met het aanbod van Marius Touwen is er een oplossing voor de korte termijn liquiditeitsproblemen gekomen. Dat schept tijd en ruimte om samen met u tot een nieuwe toekomstbestendige basis voor de lange termijn van museale moderne kunst in Amstelveen te komen,

De hoofdzaken op een rijtje.

Beeldbepalend en verliesgevend

Amstelveen is conform de oorspronkelijke doelstelling versterkt met een museum van bovenregionale betekenis.

Het Cobra Museum heeft Amstelveen cultureel op de kaart gezet en brengt de gemeente cachet, verbinding en creativiteit.

Het Cobra Museum wordt sinds de opening in 1995 jaarlijks gemiddeld door plus minus 55 duizend mensen bezocht. Over de bestaansperiode van het museum hebben we ruim anderhalf miljoen bezoekers verwelkomd, van wie twee derde van buiten de Metropoolregio Amsterdam en vanuit het buitenland. Hun gemiddelde besteding in Amstelveen, buiten het museum, aan parkeren, horeca en winkels is €55. Dit is een behoudende inschatting, want buitenlandse bezoekers laten een hoger bestedingspatroon zien.

De ambitie en de financiering van het museum stroken niet met elkaar. Eigenlijk is dit sinds de oprichting het geval. De afgelopen twintig jaar zijn gekenmerkt door rode cijfers. Een onderzoek uit 2021 (in opdracht van de gemeente) concludeerde dat het museum 'structureel verliesgevend' is. Een ander perspectief is dat de gemeentelijke bijdrage structureel te laag is om aan de ambities en doelstellingen te voldoen. In een vergelijking met andere gemeentelijke musea van gelijke grootte en ambitie is de publieke bijdrage van de gemeente Amstelveen aan het Cobra Museum zowel relatief als absoluut de laagste. Op hoofdlijnen geldt dat een gezonde bedrijfsvoering voor een museum in Nederland 60% gemeentelijke bijdrage vereist en voor 40% kan steunen op eigen inkomsten.

De huidige liquiditeitspositie heeft ook te maken met het feit dat wij 2 ton coronasteun moeten terugbetalen. Dit in tegenstelling tot vele andere culturele instellingen waarbij de gemeente of provincie deze hebben kwijtgescholden.

Dit heeft geleid tot wederzijdse ontevredenheid. Deze is feitelijk structureel onderdeel van de huidige basis voor samenwerking en financiering. De gemeente ziet het Cobra Museum niet als een eigen publieke taak waar een stabiele financiering bij past die de gezamenlijke ambities haalbaar maakt, maar als een externe organisatie waar structureel te veel gemeenschapsgeld heen moet. Het museum is meegegaan in deze governance structuur en probeert jaar op jaar vanuit de te beperkte middelen toch de bezoekersaantallen en aspiraties te realiseren die passen bij de (bovenregionale) positionering. Daarbij wordt financieel scherp aan de wind gezeild en worden risico's genomen met een te beperkte buffer. Daarom staan in de dialoog tussen gemeente en museum niet de publieke

waarde en gezamenlijk visie op de bijdrage van het museum aan Amstelveen centraal maar 'verliesgevendheid', 'tegenvallende bezoekersaantallen', 'het vertrouwen valt weg' en 'het kan zo niet langer'.

Constructieve oplossingen voor de toekomst

Er liggen op hoofdlijnen drie scenario's voor ons die we onderstaand beschrijven. Eén scenario valt wat ons betreft al direct af, namelijk doorgaan op de huidige voet met het huidige artistieke profiel van te lage financiering in combinatie met een te hoge ambitie. Dat is een recept voor misverstanden, teleurstelling en het glas is halfleeg gebleken.

Optie 1. Doorgaan op de huidige voet. Dat moeten we niet willen. De financiering is ontoereikend om de ambities en een gezonde bedrijfsvoering mogelijk te maken. Dat geldt eigenlijk versterkt als we kiezen voor de optie om de 'tering naar de nering' te zetten. Als we vanuit de huidige publieke bijdrage van 1,2 miljoen euro tot een minder ambitieuze programmering en visie komen leidt dat tot minder bezoekers, lagere toegangsprijzen en minder bijdragen van de fondsen.

Optie 2. Naar een nieuwe basis. Gemeente en museum erkennen dat een gezonde financiering structureel hoger moet zijn dan de huidige begroting. Dan is er een buffer, dan kan haalbaar én aantrekkelijk worden geprogrammeerd en kan de bedrijfsvoering versterkt worden. Opdracht is dan om gezamenlijk te zoeken naar aanvullende financiering op de bestaande bronnen van gemeente en eigen inkomsten.

Optie 3. We gaan iets nieuws doen. Bijvoorbeeld een heel andere invulling van het museum, veel commerciëler, een internationale samenwerking of een verhuizing.

Het museum wil de komende jaar, in samenspraak met de gemeente, tot een alternatief museum concept komen, volgens optie 2 of 3 hierboven. Het doordenken van zo'n nieuw concept en het vinden van draagvlak en financiering kost tijd. Daar moeten ook ter zake deskundige mensen bij gezocht en betrokken worden. Die tijd is nu mede gevonden door het aanbod van Marius Touwen. Wij vragen van u om in aanvulling daarop de voorwaarden te scheppen om hier negen maanden voor te nemen om tot een voldragen oplossing te komen, zonder dat de continuïteit van het Cobra Museum in het geding is.

De garantstelling voor de kredietfaciliteit van de bank is niet meer aan de orde.

We komen in de komende negen maanden in samenspraak tot een nieuw scenario voor de toekomst.

We verwachten van de gemeente dat u, aanvullend aan de kredietfaciliteit van Touwen, hier de voorwaarden voor schept. Dat betekent dat we 2024 als een transitiejaar willen beschouwen waarin wij de voorgenomen programmering, zoals aangegeven in scenario 2 van de eerder toegestuurde 5 scenario's (zie: *Memo Cobra Museum - hoofdpunten voor gesprek 21 augustus 2023*), uitvoeren en de 1,2 miljoen gemeentelijke subsidie ontvangen in combinatie met een betalingsregeling voor de openstaande vorderingen van de gemeente en een buffer van de gemeente en /of particulier om mogelijke tegenvallende publieksaantallen op te vangen.